

**Havacılık Faaliyetlerinden Kaynaklanan Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında
Yönetmelik
(SHY-16.4)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Yönetmeliğin amacı ulusal ve uluslararası havacılık faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesine, raporlanmasına ve doğrulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Yönetmelik;

a) ulusal ve uluslararası havacılık faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması iş ve işlemleri ile doğrulayıcı kuruluşların ve uçak işleticilerinin mükellefiyetlerinin belirlenmesine dair usul ve esasları,

b) sertifikalandırılmış azami kalkış ağırlığı 5.700 kg'dan fazla olan uçakların kullanılması nedeniyle uluslararası uçuşlarda yıllık 10.000 tondan fazla karbondioksit emisyonu üreten uçak işleticilerini,

c) sertifikalandırılmış azami kalkış ağırlığı 5.700 kg'dan fazla olan uçakların kullanılması nedeniyle ulusal uçuşlarda yıllık 5.000 tondan fazla karbondioksit emisyonu üreten uçak işleticilerini kapsar.

(2) İnsani yardım, tıbbi ve yangın söndürme amaçlı uçuşlar, devlet hava araçlarının gerçekleştirdiği uçuşlar bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Yönetmelik,

a) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 2 nci, 12 nci ve ek 7 nci maddelerine,

b) 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde Akit ve İmza Edilmiş Olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması ile Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında Kanun ile yürürlüğe girmiş olan Şikago Sözleşmesinin 16 numaralı Ekinin 4. Cildine ve

c) 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 437 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Akreditasyon: Bu Yönetmelikte öngörülen doğrulama faaliyetlerini gerçekleştirecek olan doğrulayıcı kuruluşun ulusal ve uluslararası kabul görmüş teknik kriterlere göre değerlendirilmesi, yeterliliğinin onaylanmasını ve düzenli aralıklarla denetlenmesini,

b) CORSIA: Uluslararası havacılığa yönelik karbon denkleştirme ve azaltma şemasını,

c) Doğrulayıcı kuruluş: Doğrulama işlemi icra etmek ve bu konuda raporlamada bulunmak üzere akredite edilmiş bağımsız bir üçüncü taraf tüzel kişiyi,

ç) Doğrulama ekibi: Emisyon Raporlarının doğrulamasını gerçekleştiren, doğrulama kuruluşu bünyesinde hizmet veren, teknik uzmanlar tarafından desteklenebilen, bir grup doğrulama görevlisi veya ekip lideri olarak da nitelendirilen tek bir doğrulama görevlisini,

- d) Doğrulama raporu: Doğrulama kuruluğu tarafından taslağı oluşturulan, doğrulama beyanını ve destekleyici nitelikteki gerekli bilgileri içeren belgeyi,
- e) Emisyon İzleme Planı: Veri toplama ve veri işleme faaliyetlerinin ve bunların doğruluk kontrol sistemi de dahil olmak üzere izleme metodolojisinin detaylı, eksiksiz ve Őeffaf olarak belgelendirilmesine dair dokümanı,
- f) Emisyon Raporu: Genel Müdürlükçe onaylanmış emisyon izleme planı ve Genel Müdürlük alt düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanacak olan raporu,
- g) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- ğ) ICAO CORSIA internet sitesi: ICAO tarafından oluşturulan ve uçak işleticisinin bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlölükleri çerçevesinde yerine getireceği işlemlerde kullanacağı güncel bilgilere erişilebilen internet sitesini,
- h) Sera gazı emisyonu: Yakıt ve benzerlerinin yakılmasıyla atmosfere yayılan sera gazı olarak karbondioksiti (CO2),
- ı) TÜRKAK: Türk Akreditasyon Kurumunu,
- i) Ulusal akreditasyon kuruluğu: Bir doğrulamayı kuruluğu, belirli doğrulama hizmetleri sağlamaya yetkin olduğunu onaylayan yetkili ulusal kuruluğu,
- j) Uçak işleticisi: Genel Müdürlükten 16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği veya 09/01/2016 tarihli ve 29588 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Havacılık Yönetmeliği'ne göre hava işletme ruhsatı almış uçak işletimine müdahil olan şahıs, kuruluğu veya işletmeyi,
- k) Ulusal uçuş: Türkiye sınırları içinde yer alan bir havaalanından kalkan ve Türkiye sınırları içinde yer alan bir havaalanına iniş yapan bir hava aracının operasyonunu,
- l) Uluslararası uçuş: Bir Akit Devletin herhangi bir havaalanından veya topraklarından kalkan ve başka bir Akit Devletin herhangi bir havaalanına veya topraklarına iniş yapan bir hava aracının operasyonunu,
- m) Yetki Belgesi: Bu Yönetmelik hükümleri uyarınca doğrulamayı kuruluşların doğrulama hizmeti sunmalarına izin veren Genel Müdürlük tarafından yapılan yazılı yetkilendirmeyi ifade eder.

(2) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında yukarıda belirtilen tanımlar dışında, 2920 sayılı Kanun ve diğer sivil havacılık mevzuatı ile ölkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar ve kısaltmalar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

İdari Hususlar

MADDE 5 -(1) Bu Yönetmeliğin hükümlerinin yerine getirilmesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı sorumlu ve yetkilidir.

(2) Havacılık faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması ile ilgili usul ve esaslar, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan alt düzenleyici iş ve işlemlerle düzenlenir.

(3) Uçak işleticisi Yönetmelik ve alt düzenlemeleri kapsamındaki tüm bildirimlerini ve raporlamalarını Genel Müdürlüğe yapar.

Emisyonların izlenmesi

MADDE 6 -(1) Sera gazı emisyonları, bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde izlenir.

(2) Uçak işleticisi bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde emisyon izleme planını hazırlamakla ve sera gazı emisyonlarını bu plana uygun olarak izlemekle yükümlüdür.

(3) Uçak işleticisi emisyon izleme planını bu Yönetmeliğin alt düzenlemeleri kapsamında

belirlenen zaman çizelgesine uygun olarak onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe sunmak zorundadır.

(4) Uygun bulunmayan izleme planlarının eksikliklerinin giderilmesi için aykırılığın durumuna göre en fazla 30 gün ek süre tanınır. Bu süre içinde Genel Müdürlük tarafından belirlenen şartların eksiksiz olarak yerine getirilmesi halinde, emisyon izleme planı Genel Müdürlükçe onaylanır.

(5) Pazara yeni giren bir uçak işleticisi, bu Yönetmelik kapsamında belirlenen karbondioksit emisyon eşik değerlerinden en az birini aşmasından sonraki yıldan itibaren, bir emisyon izleme planı hazırlamakla ve Genel Müdürlüğe sunmakla yükümlüdür.

Emisyonların raporlanması

MADDE 7 -(1) Sera gazı emisyonlarının raporlanması, bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

(2) Uçak işleticisi bu Yönetmeliğin alt düzenlemeleri kapsamında belirlenen zaman çizelgesine uygun olarak bir önceki yılın 1 Ocak ila 31 Aralık tarihleri arasında izlenen sera gazı emisyonlarını Genel Müdürlüğe raporlamak zorundadır. Genel Müdürlük, gerekli gördüğü durumlarda bu süreyi en fazla bir aya kadar uzatabilir.

(3) Emisyon raporu, Genel Müdürlük tarafından onaylanan emisyon izleme planı çerçevesinde hazırlanır.

Emisyonların doğrulanması

MADDE 8 -(1) Bu Yönetmelik kapsamına giren uçak işleticilerinin ulusal ve uluslararası havacılık faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarına ilişkin hazırlanan yıllık emisyon raporunun Genel Müdürlüğe gönderilmeden önce doğrulanması zorunludur.

(2) Sera gazı emisyon raporları bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Uluslararası Akreditasyon Forumu (IAF) ile sera gazı emisyonlarının doğrulanması alanında karşılıklı tanıma anlaşması imzalamış bir ulusal akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş ve Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş bir doğrulayıcı kuruluş tarafından doğrulanır.

(3) Doğrulayıcı kuruluş, doğrulama faaliyetlerinin tamamlanmasından sonra doğrulamanın kapsamını yansıtan bir doğrulama raporu hazırlar. Doğrulama raporunu, emisyon raporu ile birlikte bu Yönetmeliğin alt düzenlemeleri kapsamında belirlenen zaman çizelgesine uygun olarak Genel Müdürlüğe sunar.

(4) Ulusal ve uluslararası uçuşlara ilişkin emisyon raporlarının doğrulama işlemi her bir faaliyet için belirlenen kapsamlarda akredite edilmiş farklı iki doğrulayıcı kuruluş tarafından gerçekleştirilebilir.

(5) Ulusal uçuşlara ilişkin emisyon raporlarının doğrulama işlemi ulusal havacılık faaliyetleri kapsamında yalnızca TÜRKAK tarafından akredite edilmiş bir doğrulayıcı kuruluş tarafından gerçekleştirilir.

Doğrulayıcı kuruluşlarda aranacak şartlar

MADDE 9 -(1) Doğrulayıcı kuruluş, doğrulama faaliyetlerini bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde kamu yararı gözeterek, uçak işleticisinden ve Genel Müdürlükten bağımsız olarak icra eder.

(2) Doğrulayıcı kuruluşlar, uçak işleticisi ile tarafsızlık ve bağımsızlık ilkesini zedeleyecek mali, ticari veya herhangi bir ilişki içinde iseler doğrulama faaliyetinde bulunamazlar. Doğrulayıcı kuruluşlar, ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticiler ve doğrulama sürecinde görev alan personel, doğrulama faaliyeti yapılacak uçak işleticisi ile veya uçak işleticisinin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettiği ortaklıklar ile doğrulamanın etkin bir şekilde yapılmasını engelleyecek herhangi bir menfaat ilişkisine giremezler.

Doğrulayıcı kuruluşların çalışmasına ve akreditasyonuna ilişkin esaslar

MADDE 10 -(1) Doğrulama kuralları, doğrulayıcı kuruluşların yapısı ve bağımsızlığı, doğrulayıcı kuruluşların denetimi, personel yetkinliği, doğrulama ekibinin bilgi düzeyi ve teknik uzmanlığı ile ilgili diğer usul ve esaslar bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenir.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında uluslararası uçuşlar için doğrulama işlemi yapacak doğrulayıcı kuruluşların CORSIA kapsamında ilgili akreditasyon standardına göre akredite olmaları ve bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenen ilave gereklilikleri sağlamaları şarttır.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında ulusal uçuşlar için doğrulama işlemi yapacak doğrulayıcı kuruluşların ulusal havacılık faaliyetleri kapsamında ilgili akreditasyon standardına göre akredite olmaları ve bu Yönetmeliğin alt düzenlemelerinde belirlenen ilave gereklilikleri sağlamaları şarttır.

(4) Bu Yönetmelik kapsamında ulusal uçuşlar için doğrulama işlemi yapacak doğrulayıcı kuruluşların akreditasyon işlemleri, Genel Müdürlükçe hazırlanan alt düzenlemelere uygun olarak yalnızca TÜRKAK tarafından yapılır.

(5) Bu Yönetmelik kapsamında uluslararası uçuşlar için doğrulama işlemi yapacak doğrulayıcı kuruluşların akreditasyon işlemleri, Genel Müdürlükçe hazırlanan alt düzenleme gerekliliklerine uygun olarak TÜRKAK veya Uluslararası Akreditasyon Forumu (IAF) ile sera gazı emisyonlarının doğrulanması alanında karşılıklı tanıma anlaşması imzalamış bir ulusal akreditasyon kuruluşu tarafından yapılır.

(6) Doğrulayıcı kuruluşların doğrulama işlemi için yetkinliği, periyodik denetim ve akreditasyonuna ilişkin esaslar akredite edildiği akreditasyon kuruluşu tarafından ilgili ulusal ve/veya uluslararası standart, normatif dokümanlar ve teknik kriterlere göre belirlenir.

(7) Doğrulama ekibinin eğitimleri, yetkinlik değerlendirmeleri ve atamaları doğrulayıcı kuruluş tarafından Genel Müdürlüğün belirlediği usul ve esaslar, ulusal ve/veya uluslararası standart, normatif dokümanlar ile akreditasyon kuruluşu rehberlerinde verilen ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilir.

(8) Doğrulayıcı kuruluş, doğrulama ekibi üyelerinin yetkinliklerinin korunması ve/veya geliştirilmesine yönelik olarak doğrulama faaliyetlerinde bulunan tüm personelin mesleki gelişim eğitimleri de dahil olmak üzere gerekli eğitimleri almasını belirli aralıklarla düzenli olarak almasını sağlar.

(9) Doğrulayıcı kuruluşlar ile beşinci fıkrada belirtilen kişilerin çalışma, yetkinlik ve atamalarına ilişkin bu Yönetmelik ve bu Yönetmelik uyarınca çıkarılan alt düzenlemeler ile usul ve esaslara aykırılık tespit edilmesi halinde bu durum Genel Müdürlük tarafından akreditasyon kuruluşuna bildirilir.

(10) Akredite olan, akreditasyonu askıya alınan, geri çekilen, akredite olduğu kapsamlarda daraltma veya değişiklik olan doğrulayıcı kuruluşlar TÜRKAK internet sayfasında ilan edilir. Akreditasyon süreçleri çerçevesinde uygulanan her türlü iş ve işlem TÜRKAK tarafından Genel Müdürlüğe 15 iş günü içerisinde yazılı olarak bildirilir.

(11) Genel Müdürlükten hava işletme ruhsatı almış uçak işleticilerine doğrulama hizmeti vermek üzere yetkilendirilen doğrulayıcı kuruluşların listesi SHGM internet sayfasında yayınlanır. Uluslararası uçuşların doğrulama işlemini gerçekleştirecek doğrulayıcı kuruluşların listesi ise ICAO CORSIA internet sayfası üzerinden kamuoyuna duyurulur.

Doğrulayıcı kuruluşların yetkilendirilmesi

MADDE 11 -(1) Genel Müdürlükten hava işletme ruhsatı almış uçak işleticilerine uluslararası uçuşlar için doğrulama hizmeti vermek isteyen doğrulayıcı kuruluşlar, TÜRKAK veya Uluslararası Akreditasyon Forumu (IAF) ile sera gazı emisyonlarının doğrulanması alanında karşılıklı tanıma anlaşması imzalamış bir ulusal akreditasyon kuruluşu tarafından CORSIA kapsamında akredite edilmeleri şartıyla, Genel Müdürlük tarafından incelenerek uygun görülmesi halinde yetkilendirilir.

(2) Genel Müdürlükten hava işletme ruhsatı almış uçak işleticilerine ulusal uçuşlar için doğrulama hizmeti vermek isteyen doğrulayıcı kuruluşlar, TÜRKAK tarafından ulusal havacılık faaliyetleri kapsamında akredite edilmeleri şartıyla, Genel Müdürlük tarafından incelenerek uygun görülmesi halinde yetkilendirilir.

(3) Doğrulayıcı kuruluşların yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar bu Yönetmelik uyarınca çıkarılan alt düzenlemeler ile düzenlenir.

Doğrulayıcı kuruluşlarda görev alacak doğrulama ekibi üyelerinin yetkinliği

MADDE 12 -(1) Genel Müdürlükten hava işletme ruhsatı almış uçak işleticilerine ulusal

uçuşlar için doğrulama hizmeti vermek için yetkilendirilmiş doğrulayıcı kuruluşlar, kuruluş bünyesinde görev alacak personele ilişkin asgari gereklilikler ile almaları gereken eğitimlere ilişkin usul ve esaslar bu Yönetmelik uyarınca çıkarılan alt düzenlemeler ile düzenlenir.

Bilgi, belge bildirimi ve gizlilik

MADDE 13 -(1) Bu Yönetmeliğin öngördüğü iş ve işlemlerin gerektirdiği bilgi ve belgeler, uçak işleticisi tarafından Genel Müdürlüğe ve doğrulayıcı kuruluşa verilir veya ibraz edilir. Genel Müdürlük ve doğrulayıcı kuruluş, gerekli gördüğü takdirde ilave bilgi ve belgelerin verilmesini veya ibrazını isteyebilir.

(2) Bu Yönetmeliğin kapsamına giren uçak işleticileri; Genel Müdürlüğe gönderilmiş bilgi ve belgelerde olabilecek değişiklikleri ve emisyon izleme planına etki edebilecek değişiklikleri, en geç 30 gün içerisinde Genel Müdürlüğe bildirmek zorundadır. Genel Müdürlük bu değişikliklere istinaden izleme planının ve/veya emisyon raporunun yenilenmesini talep edebilir.

(3) Uçak işleticisinin herhangi bir sebepten dolayı değişmesi halinde, yeni işletmeci, önceki işletmecinin bu Yönetmelik kapsamındaki taahhütlerini ve mükellefiyetlerini başka bir işleme gerek kalmaksızın yüklenmiş sayılır ve değişikliğe ilişkin bildirimini en geç 30 gün içerisinde Genel Müdürlüğe sunmakla yükümlüdür. Bu değişikliğe istinaden Genel Müdürlük izleme planının ve/veya emisyon raporunun yenilenmesini talep edebilir.

(4) Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecek olan iş ve işlemler, Genel Müdürlükçe kurulan elektronik sistem üzerinden gerçekleştirilir.

(5) Genel Müdürlüğe ve doğrulayıcı kuruluşa verilen hiçbir bilgi ve belge uçak işleticisinin yazılı rızası veya kanuni bir mecburiyet olmaksızın üçüncü şahıslar ile paylaşılmaz.

(6) Uçak işleticisi ve doğrulayıcı kuruluş, bu Yönetmelikte ve alt düzenlemelerinde atıf yapılan belgelerin ve normatif dokümanların, geçiş süresini göz önünde bulundurarak, en güncel versiyonlarının eksiksiz uygulanmasından sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sorumluluklar ve Bilgi Paylaşımı

Sorumluluklar

MADDE 14 -(1) Bu Yönetmelik çerçevesinde havacılık faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması ile ilgili görev ve hizmetlerin koordinasyon içinde yerine getirilmesi, 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde akit ve imza edilmiş olan Uluslararası Sivil Havacılık Antlaşması ve Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında Kanun ile kabul edilen Şikago Sözleşmesinin 16 numaralı Eki, Avrupa Sivil Havacılık Konferansı (ECAC) gereklilikleri ve uluslararası uygulamalar ve önlemlerin uygulanması, sürdürülmesi ve izlenmesi kapsamında sorumlu otorite Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'dür.

Bilgi Paylaşımı

MADDE 15 -(1) Ulusal ve uluslararası düzeyde havacılık faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanmasına ilişkin Genel Müdürlükçe onaylanan bilgi, belge ve raporlar elektronik sistem aracılığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile paylaşılır.

(2) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile paylaşılan hiçbir bilgi ve belge uçak işleticisinin yazılı rızası veya kanuni bir mecburiyet olmaksızın üçüncü şahıslar ile paylaşılmaz.

(3) Bu Yönetmeliğin yürütülmesinde yararlanılacak elektronik sistemde yapılacak tüm değişiklikler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ile Genel Müdürlük arasında yapılacak protokolle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetleme ve İdari Yaptırımlar

Denetleme

MADDE 16 -(1) Uçak işleticisi bu Yönetmelik ve alt düzenlemelerinde yer alan usul ve esaslara uyumu çerçevesinde Genel Müdürlük tarafından haberli veya habersiz olarak denetlenebilir. Yapılan denetimler sırasında bu Yönetmelik ve alt düzenlemelerine aykırı hususların tespiti halinde, Genel Müdürlük 30 gün içerisinde uçak işleticisinden mevzuata aykırı hususların giderilmesini ister.

(2) Doğrulayıcı kuruluşların faaliyetlerinin, sistemlerinin ve personelinin tanımlanmış düzenlemelere ve standartlara uygun olup olmadığının belirlenmesi kapsamında akreditasyon kuruluşu tarafından yapılacak denetimlere ve akredite doğrulayıcı kuruluşların uçak işleticilerine gerçekleştireceği doğrulama faaliyetlerine Genel Müdürlük eşlik edebilir.

İdari Yaptırımlar

MADDE 17 -(1) Bu Yönetmeliğe ve alt düzenlemelerine uyulmaması, uyum sağlanmadığının tespit edilmesi, aykırılıkların belirlenen süreler içerisinde giderilmemesi halinde 19/10/1983 tarih ve 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 143üncü maddesi ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmeliği uyarınca yaptırım uygulanır.

(2) Bu Yönetmelik ve bu Yönetmeliğe istinaden yapılan düzenlemelere göre yapılan inceleme ve denetimler kapsamında uçak işleticileri ve doğrulayıcı kuruluşlar tarafından Genel Müdürlüğe kasten veya ihmalen yanlış ve/veya yanıltıcı bilgi verildiğinin tespit edilmesi halinde 19/10/1983 tarih ve 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 143üncü maddesi uyarınca yaptırım uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Alt düzenleme yetkisi

MADDE 18 -(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki uygulamalar hakkında alt düzenleyici iş ve işlemleri yapmaya Genel Müdürlük yetkilidir.

Erteleme ve durdurma

MADDE 19 -(1) Mücbir sebeplerle yönetmeliğin uygulanmasının ve yürütülmesinin geçici olarak imkânsız hale geldiği durumlarda ilgili işlemler Genel Müdürlük onayı ile geçici olarak mücbir sebep süresince ertelenebilir veya durdurulabilir. Bu süre en fazla 1 yıl olabilir.

Mücbir sebep hali

MADDE 20 -(1) Mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller; olağanüstü doğa olayları, deprem, yangın, su baskını benzeri doğal afetler, kanuni grev, lokavt, genel salgın hastalık, ambargo ve yabancı ülkelerin kısıtlamaları, terör eylemleri, savaş ve abluka olması, kısmi veya genel seferberlik ilanı ve benzeri hallerdir.

Geçici Maddeler

GEÇİCİ MADDE 1 -(1) 2023 yılına kadar yapılacak doğrulama işlemleri yalnızca ICAO CORSIA internet sitesinde yer alan "CORSIA Merkezi Sicil Sistemi (CCR): Şeffaflığa yönelik Bilgi ve Veriler " dokümanında ve Devletlerin akredite ettiği doğrulama kuruluşları listesinde yer alan doğrulayıcı kuruluşlar tarafından yapılır.

Yürürlük

MADDE 21 -(1) Bu Yönetmeliğin,

- a) 6 ncı maddesi ulusal uçuşlar için 01.01.2021 tarihinde,
- b) 7 inci maddesi ulusal uçuşlar için 01.01.2022 tarihinde,
- c) 8 inci maddesi ulusal uçuşlar için 01.01.2023 tarihinde,
- ç) 11inci ve 12nci maddesi 01.01.2023 tarihinde,

d) diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 -(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanı birlikte yürütür.